

Grad bogate kulturne baštine i jak industrijski centar

*Njegov zaštitni znak su Dva tornja (Due Torri), a poznat je i po svojim veoma velikim i posjećenim sajmovima *Sjetimo se i planetarno popularnih špageta Bolonjeze i mortadele Bolonja

Bolonja je grad koji se može poхvaliti da ima najstariji univerzitet na svijetu. To je grad bogate kulturne baštine, a njegov zaštitni znak su Dva tornja (Due Torri). Kao izuzetno jak industrijski centar poznat je po svojim veoma velikim i posje-

te unutra. Jedna velika garaža je kod autobusnog kolodvora, a druga ispod velikoga trga Piazza dell'8 Agosto. Između njih je veliki park Montagnola. Nažalost subotom je na trgu pokretna pijaca sa stotinama kombija i štandova i prilaz je nemoguć. Imali smo sre-

Neptunova fontana i trg Maggiore

ćenim sajmovima. U cijelog regiji gastronomija je dio života i u jelu se uživa i uvijek se traži nešto novo. Sjetimo se samo planetarno popularnih špageta Bolonjeze i mortadele Bolonja teške i do 50 kilograma.

Via Indepedence

U gradu je na snazi ZTL (Zona a traffico limitato) ili zabrana kretanja automa po centru osim ako ne odsjedate u hotelu u toj zoni ili ako ne stanujete

ču naletjeti na jedno prazno parkirno mjesto u obližnjoj ulici i tako započeti obilazak od ulaznih vrata Porta Galliera nekadašnjih obrambenih zidina iz 1333. g. Via Indepedence, široka, uglavnom pješačka zona s trgovinama ispod kolonada nas je dovela do glavnog trga grada. Pred samim trgom je Cattedrale Metropolitana di San Pietro podignuta još u 10. stoljeću, dograđivana i obnavljana tijekom stoljeća, s prekrasnim slikama i velikim bla-

Simbol grada su dva visoka tornja Asinelli i Garisenda, najviši u gradu od preostalih dvadesetak

gom izloženim u riznici. Zanimljivo je da je toranj najstariji dio sadašnje crkve i datira iz 13. stoljeća, a napravljen je oko okruglog tornja izvorne crkve. Toranj je i druga najviša građevina u gradu. Preko puta je Palazzina Majani iz 19. stoljeća izgrađena u art nouveau stilu kao caffe i trgovina čokoladom.

Piazza Maggiore

Na glavnom trgu grada Piazza Maggi-

ore ili bolje reći spojenim trgovima su u centru dvije palače. Palača Podesta je najstarija upravna zgrada izgrađena 1200. g. kao središte gradske vlasti. U sklopu nje je i toranj od cigle, koji je prvobitno bio od drveta. Inače cijela Bolonja je napravljena od cigle, čija boja joj daje nekakav prljav i tmuran izgled. Do nje je kao proširenje, pedeset godina kasnije izgrađena nova palača u kojoj će biti zatočen do smr-

Le due Torri

Simbol grada su dva visoka tornja Asinelli i Garisenda, najviši u gradu od preostalih dvadesetak. A nekada ih je bilo preko stotinu u 12. stoljeću. Jedan je srušen dopola a Asinelli se vinuo u zrak 97,2 m. Ima 498 stepenica i ne znam može li se popeti njima i baciti pogled na grad. Za takvu avanturu morate zaista imati junačko srce, jer odozdo kada se gleda djeluje zastajuće, a metalna ojačanja koja drže temelje na okupu ne odaju neku sigurnost. U podnožju su bile odaje za vojsku, a toranj je bio osmatračnica na ulazu u grad. Izgrađen je 1119. g. Na istom trgu je i palača Palazzo della Mercanzia u kojoj se trgovalo od 14. stoljeća i koja je bila sjedište trgovaca i zanatljija.

Luksuzne trgovine

Najluksuznije trgovine grada se nalaze pod kolonadama Via dell'Archiginnasio i u Galeria Cavour nasuprot istoimenom trgu. Sve sami najskuplji modni brandovi, sa cijenama daleko iznad mogućnosti čak i malo bogatijih Hrvata. Ako ste ljubitelj muzeja navratite u Via dei musei i pogledajte povijest grada od doba Etruščana pa nadalje. Kada smo mi posjetili Bolonju bili su Dani čokolade. Stotine štandova po glavnim ulicama i trgovima bili su prepuni raznih proizvoda od čokolade i drugih slastica. Cijena 4,5€ za 100g. Da dobro ste pročitali. Moram priznati da se kupovalo i jelo.

Bazilika San Francesco izgrađena je 1254. g.

ti sardinijski kralj Enzo. Ispred nje je Neptunova fontana izgrađena 1566. g. kao simbol snage Pape koji vlada zemljom kao Neptun morem. Četiri andela simboliziraju do tada 4 otkrivena kontinenta i vode rijeka Dunava, Gangesa, Nila i Amazone.

Najvažnija i najveća crkva grada je Basilica of San Petronio, čija gradnja počinje 1390. g. i čija prednja fasada nikada nije završena, već je obložena mramorom samo do pola. Oko trga su mnoge prekrasne palače. U Palazzo dell'Archiginnasio je 1088. g. po-

čeo s radom prvi univerzitet u svijetu. Toranj sa satom je iz 13. stoljeća, a tek dvjesto godina kasnije biti će dodan još jedan dio i ugrađen sat. Dio je Palazzo d'Accursio, koja je gradska vijećnica i gdje su stalno dograđivane razne prostorije. Ima izgled dobro branjene tvrđave.

Piazza Santo Stefano

Na malom trgu omeđenom prekrasnim starim srednjevjekovnim zgradama s kolonadama različitih stilova i epoha nalazi se sedam crkvi jedna do

Dani čokolade, stotine štandova i trgovima bili su prepuni raznih proizvoda od čokolade i drugih slastica

druge. Nisu velike niti impozantne, ali imaju svoju ljepotu tako sve na okupu i čini se da se radi samo o jednoj. Počele su se graditi u 10. stoljeću kao replika Jeruzalema i Isusova križna puta i groba, a u njima su ostaci svetaca i velikana toga doba.

Basilica of San Francesco

Vraćamo se na glavni trg i prolazimo pored zidina palače Accursio. Dolazimo do trga na kojem je Basilika San Francesco. Crkva je izgrađena 1254. g., a dva zvonika u 15. stoljeću. Iza cr-

kve je park, a ispred su dvije grobnice iz 12. stoljeća. Unutra se ističe mramorni oltar. Vraćamo se nazad do auta i žurimo na sajam. U gradu je veoma živo i većina ulica je zatvorena za promet. Nisu svi došli uživati u čokoladi, neki su protestirali protiv nezaposlenosti i zatvaranja tvornica, neki su dijelili letke za svoje stranke. Čao Bologna, vidimo se opet.

Tekst i slike: Boris Pletikosa

www.pletikosa.com
www.pakiranje.net
www.pletikosa.hr

PARMA - ITALIJA

Grad mesne industrije i nadaleko poznatog branda pršuta

*Parma nije veliki grad, ali se može pohvaliti mnogim vrijednim povijesnim spomenicima neopisive ljepote *Grad je podario svjetskoj gastronomiji mnoga jela, u kojima je glavni sastojak Parmezan

akao Parma nije veliki grad, niti turistička destinacija može se pohvaliti mnogim vrijednim povijesnim spomenicima neopisive ljepote. Čak jedinstvenih u svijetu. To je rodno mjesto Artura Toscaninija. Kazališta i opera smješta Parmu kao jak kulturni centar, a i danas je doživljaj posjetiti jednu pravu talijansku opernu predstavu. Parma je inače grad mesne

industrije i nadaleko poznatog branda pršuta. Tu je u obližnjem gradiću i sjedište Parmalat mljekarskog koncerna, a još je mnogo industrijskih grana koje prate uzgoj svinja i goveda, preradu mesa i mlijecnih proizvoda. Parma je podarila svjetskoj gastronomiji mnoga jela, u kojima je glavni sastojak Parmezan. Svi su čuli za Parmigiano Reggiano i Prosciutto Crudo

di Parma. Kada se izade sa autostrade na izlazu Parma i prođe nova željeznička stanica parking se može pronaći na okolnim ulicama ili parkiralištima. Stiže se dojam da parkinga ima dovoljno, mada je negdje vremenski ograničen.

Palazzo della Pilotta

Odmah sam primijetio ogromnu građevinu od cigle, koja je dominirala malim parkom. Palazzo della Pilotta je izvorno zamišljena kao zgrada svih dvorskih službi u sklopu Kneževe rezidencije, koja je bila na suprotnoj obali rijeke u Palazzo Ducale. To je monumentalni kompleks zgrada koje su radili u različitim vremenima mnogi arhitekti. Ime potječe iz plemićke igri "pelota" koja se igra

Battistero ili krstionica, zaštitni je znak Parme

la u njenim dvorištima. Ispred palace se nalazi spomenik posvećen borcima iz nekog rata. Danas je tu biblioteka, arheološki muzej, Museo Bodoniano posvećen čovjeku i njegovoj tiskari iz 1768. g., te Galleria Nazionale sa slikama koje svjedoče o tom vremenu i svjetskim majstorima kao što

Teatro Regio

Vraćam se na glavnu cestu i tu je ogromna zgrada opere koja ima 1400 sjedala i smatra se jednom od najvažnijih u Italiji. Izgrađena je u ranom 19. stoljeću, a prva predstava je bila Zaira od Belinija, skladana posebno za svečano otvaranje. Prekoputa je crkva Madonna della Steccata, s djelima Parmigianina. Građena je po uzoru na onu vatikansku Svetog Petra, kao zahvala za pobedu u ratu 1521. g. Unutrašnjost izuzetno lijepa i bogata.

Teatro Farnese jedno je od najljepših povijesnih kazališta u svijetu

Fasada Guvernerove palače na glavnom trgu Piazza Garibaldi datira iz 1760. g.

su se uzgajale razne biljke, riba i divljač. Vrtovi su pretvoreni 1749. g. u klasični francuski vrt, da bi konačno Napoleonova žena, Marie Louise od Austrije, kasnije ih preradila u engleskom stilu.

umjetnosti.

Camera di San Paolo

Preko puta Palazzo della Pilotta u benediktinskom samostanu San Paolo (ulaz iz ulice Via Melloni, 3a) nalazi se Camera di San Paolo, koja pruža ljubiteljima Correggioa još jednu

San Giovanni Evangelista

Par metara dalje odmah iza Katedrale je crkva i samostan San Giovanni Evangelista iz 10. stoljeća s visokim baroknim zvonikom dodanim 1613. g. Tu se također kriju freske Correggioa iz 1520.-1521., i nekoliko od Francesca Mazzole zvanog Parmigianino (Mali od Parme). U velikoj biblioteci samostana se nalazi preko 20.000 knjiga i nekoliko stotina miniatura.

Palazzo della Pilotta, monumentalni kompleks zgrada

su Correggio, Parmigianino, Beato Angelico, Leonardo, Cima da Conegliano, El Greco, Van Dyck, Carracci, Sebastiano del Piombo, Tiepolo, Canaletto i mnogi drugi.

zorenje bitke na moru. Teatro Farnese je još uvijek u funkciji i danas, nakon što je obnovljen nakon Drugog svjetskog rata. Iako od drveta mnogi dijelovi su originalni poput pozornice i dijela plemićkih loža.

Teatro Farnese

U sklopu palače je kazalište Teatro Farnese. To je nešto jedinstveno što se može vidjeti. Jedno od najljepših povijesnih kazališta u svijetu. Ne samo da je unutrašnjost u cijelosti izrađena od drveta, ono je imalo nekoliko revolucionarnih pronalazaka prvi puta ugrađenih u neko talijansko kazalište. Tu je bila pozornica koja se mogla rotirati, a koja je bila i vodonepropusna, kako bi se omogućilo upri-

Palazzo Ducale

Odlazim s druge strane palače, koja leži na rijeci Torrente Parma. Preko rijeke je park i Palazzo Ducale, palača vojvode od Parme i Piacenze Ottavia Farnesea, koji je izabrao Parma kao svoj glavni grad u 16. stoljeću. On je dao napraviti ovu zgradu od postojećeg dvorca Visconti. Prvobitno vrtovi koje okružuju palaču su bili uglavnom za opskrbu hranom, gdje

priliku vidjeti djela ovoga poznatog umjetnika. Oslikana je 1519. g. Smatra se jednim od najvećih remek-djela talijanske kasne renesanse. U prizmlju samostana je jedan veoma zanimljiv i rijedak muzej. Posvećen je lutkama, marionetama ili bolje reći kazalištu lutaka. Castello dei Burattini (Zamak lutaka) ili Giordano Ferrari Muzej, koji ima najveću kolekciju lutaka u Italiji, preko 500 izloženih, skupljenih odasvuda u 60 godina rada poznatoga talijanskoga lutkara.

Od 1201.-1766. g. tu je bila antička ljekarna s ljekovitim travama Antica Spezieria di San Giovanni. Nakon toga prešla je pod patronat države, a 1959. g. je postala muzej. Ulaz joj je iz bočne ulice.

Na putu ka autu prolazim još pored nekih zanimljivih starih crkvi. Potom odlazim autom pokušavam pronaći ulaz u Parco della cittadela. To je stara utvrda napravljena posljednjih godina 16. stoljeća. Ima peterokutni oblik i služila je kao kasarna i zatvor, a sad je park za šetnju u prirodi. Recimo još da je rodna kuća Artura Toscaninija danas muzej s mnogima dokumentima i stvarima ovoga slavnoga kompozitora, koja je donirala obitelj Toscanini gradu. Tu je rođen 1867. g.

Palazzo del Governatore

Fasada Guvernerove palače na glavnom trgu Piazza Garibaldi datira iz 1760. g., mada je palača mnogo starija. Astronomski sat u tornju ne pokazuje samo vrijeme, već i godišnja doba i druge nekada važne stvari. Danas je tu veliki izložbeni prostor, gdje su često izložena djela moderne

Tekst i slike: Boris Pletikosa
www.pletikosa.com
www.pakiranje.net
www.pletikosa.hr

Duomo i Battistero

Konačno stižem na trg s katedralom, koja datira iz 11. stoljeća. Vrijedi ući i pogledati središnju kupolu i fresku Uznesenja koja je djelo Correggioa jednog lokalnog umjetnika. Visoki i vitki zvonik je upravo u skelama. Ali zato odmah do njega je Battistero ili krstionica, koja je zaštitni znak Parme. To je osmerokutna zgrada s fasadom ružičastog mramora iz Verone. Izgrađena je 1270. g. nakon skoro 80 godina gradnje i zasjenjuje obližnji Duomo. Prekrasna kupola u obliku kišobrana sa 16 lukova unutar kojih je cijeli niz fresaka i slika iz 13. i 14. stoljeća. Vanjski dio je ukrašen skulpturama i reljefima. Može se posjetiti, kao i Museo Diocesano, koji je također na trgu Duomo.